

1. INFORMACJA O ZAWODACH I SPECJALNOŚCIACH

Zawód to zespół czynności, które są świadczeniami na rzecz innych osób i które są wykonywane przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje, zdobyte w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód wynika z podziału pracy, gdzie każda osoba specjalizuje się w określonych zadaniach. Zawody wymagają odpowiednich kwalifikacji (wiedza i umiejętności), które są nabywane w wyniku edukacji lub praktyki. Zawód jest często głównym źródłem utrzymania dla osoby go wykonującej. Zawody są klasyfikowane w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS - Klasyfikacja Zawodów i Specjalności zawiera formalne nazwy zawodów gospodarczych).

Zawód wyuczony. Zawód wyuczony to zestaw konkretnych kompetencji i umiejętności, które są niezbędne do wykonywania określonego zawodu. Jest on formalnie potwierdzony przez dyplomy, świadectwa, lub inne dokumenty potwierdzające wykształcenie i kwalifikacje. Zawód wyuczony to formalna wiedza i umiejętności, natomiast zawód wykonywany to to, co dana osoba faktycznie robi na co dzień w pracy. Wybór zawodu powinien być dobrze przemyślany, uwzględniając zainteresowania, predyspozycje i perspektywy zawodowe.

Zawód wykonywany. Zawód wykonywany to zbiór zadań (czynności) wyodrębnionych na skutek społecznego podziału pracy, które stanowią źródło dochodów. Zawód wykonywany nie musi być identyczny z zawodem wyuczonym. Można mieć dyplom z jednego zawodu, ale pracować w innym. Zawód wykonywany to zawód gospodarczy, czyli taki, który występuje na rynku pracy. Zawód jest również rozpatrywany pod kątem wynagrodzenia, które osoba powinna uzyskać za pracę w nim. Zawód może dzielić się na specjalności (wynik podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki).

Zawód regulowany. to zespół czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymogów określonych w przepisach danego państwa członkowskiego UE. Każde państwo członkowskie UE samodzielnie decyduje o uregulowaniu dostępu do zawodów. Ten sam zawód może być więc zawodem regulowanym w jednym państwie członkowskim UE, podczas gdy w innych państwach członkowskich nie będzie on regulowany. Jeżeli oprócz dyplomu uzyskałeś w państwie członkowskim UE, Norwegii, Lichtensteinie lub Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacje do wykonywania zawodu, który jest w Polsce zawodem regulowanym, to możesz się starać o ich uznanie w Polsce. W przypadku kwalifikacji uzyskanych poza Unią Europejską, Norwegią, Islandią, Liechtensteinem i Konfederacją Szwajcarską, zatrudnienie na terytorium Polski następuje zgodnie z przepisami krajowymi. Oznacza to, że chcąc podjąć pracę w zawodzie regulowanym, powinieneś

najpierw uznać zagraniczny dyplom, aby następnie móc się ubiegać o uzyskanie uprawnień zawodowych zgodnie z przepisami określającymi zasady wykonywania danego zawodu w Polsce. W przypadku, gdy dany zawód nie jest w Polsce zawodem regulowanym, decyzję o zatrudnieniu podejmuje pracodawca. Ma on prawo wymagać potwierdzenia równoważności zagranicznego dokumentu z jego polskim odpowiednikiem.

Najczęściej wykonywane zawody regulowane oraz instytucje nadzorujące:

- **Nauczyciel** – [Departament Kształcenia Ogólnego](#) w Ministerstwie Edukacji Narodowej
- **Psycholog** – [Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego](#) w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- **Pracownik socjalny** – [Departament Pomocy Społecznej](#) w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- **Logopeda** – [Departament Rozwoju Kadr Medycznych](#) w Ministerstwie Zdrowia
- **Lekarz / lekarz dentyista** – [Naczelna Izba Lekarska](#)
- **Farmaceuta** – [Naczelna Izba Aptekarska](#)
- **Pielęgniarka / położna** – [Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych](#)
- **Lekarz weterynarii** – [Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna](#)
- **Fizjoterapeuta** – [Krajowa Izba Fizjoterapeutów](#)
- **Diagnosta laboratoryjny** – [Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych](#)
- **Ratownik medyczny** – [Departament Rozwoju Kadr Medycznych](#) w Ministerstwie Zdrowia
- **Inne zawody medyczne**
- **Zawody górnicze** – [Wyższy Urząd Górniczy](#)
- **Strażak** – [Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej](#)
- **Inżynier budownictwa** – [Polska Izba Inżynierów Budownictwa](#)
- **Elektryk** – [Urząd Regulacji Energetyki](#)
- **Geodeta** – [Główny Urząd Geodezji i Kartografii](#)
- **Geolog** – [Ministerstwo Klimatu i Środowiska](#)
- **Architekt** – [Izba Architektów RP](#)

- **Tłumacz przysięgły** – [Departament Zawodów Prawniczych](#) w Ministerstwie Sprawiedliwości
- **Adwokat, radca prawny, notariusz** – [Departament Zawodów Prawniczych](#) w Ministerstwie Sprawiedliwości
- **Konserwator zabytków** – [Departament Ochrony Zabytków](#) w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Zawody przyszłości to najbardziej perspektywiczne zawody związane są z technologiami, medycyną, a także branżami wymagającymi specjalistycznej wiedzy i umiejętności.

Zawody przyszłości 2025:

- **IT i nowe technologie:**
 - Programiści, analitycy danych, specjaliści ds. cyberbezpieczeństwa, specjaliści AI i uczenia maszynowego.
 - Bioinformatycy, inżynierowie fintech, twórcy aplikacji.
- **Medycyna:**
 - Lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, opiekunowie osób starszych i z niepełnosprawnościami.
 - Specjaliści ds. medycyny estetycznej, psycholodzy, psychoterapeuci.
- **Inne zawody:**
 - Inżynierowie automatyki, specjaliści ds. planowania i analizy finansowej.
 - Inżynierowie energii odnawialnej, specjaliści ds. ochrony środowiska.
 - Logiści, specjaliści ds. handlu zagranicznego.
 - Trenerzy i dietetycy.
 - Specjaliści ds. zarządzania projektami.

Kluczowe umiejętności przyszłości:

- Analityczne myślenie, odporność, elastyczność, adaptacyjność.
- Przywództwo, wpływ społeczny, zarządzanie talentami.
- Zarządzanie siecią, cyberbezpieczeństwo, ochrona środowiska.
- Umiejętności związane z nowoczesnymi technologiami, np. programowanie, analiza danych, sztuczna inteligencja.

Informacje na temat zawodów można znaleźć na następujących stronach internetowych:

- [INFOdoradca+ Informacje o zawodach - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Administracja](#)
- [Filmy stanowiskowe zrealizowane w ramach projektu Centrum Kompetencji BOF](#)
- [Opisy zawodów i filmy zawodoznawcze](#)
- [Mapa Karier](#)
- [Zintegrowany System Kwalifikacji - kwalifikacje wpisane do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji](#)

[Barometr Zawodów](#) - jednoroczna prognoza zapotrzebowania na pracowników w wybranych zawodach, realizowana na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem Barometru jest dostarczenie informacji o sytuacji na rynku pracy, co może pomóc w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. [Barometr Zawodów](#) (Wielkopolska)

- [Barometr zawodów - raport ogólnopolski 2025](#)
- [Barometr zawodów 2025 województwo wielkopolskie](#)

Publikacje zawodoznawcze, klasyfikacje zawodów

- [Klasyfikacja zawodów i specjalności - tworzenie i stosowanie \(oprac. MPiPS\)](#)
- [Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego 2019 \(MEN\)](#)
- [Informator o zawodach szkolnictwa branżowego 2020 \(ORE\)](#)
- [Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy 2025](#)